

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. XII. Externa media, per quæ peccatorum Vocatio & Conuersio
dirigitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

CAPVT XII.

EXTERNAE MEDIA, PER QVAE PECCATORUM Vocatio & Conuersio dirigitur: nominatim per
Conciones pios libros, & Exempla
bona.

RCANORVM, quæ diuina Sapiencia sibi soli reserua-
uit vnum & quidem admodum insigne est, de vijs medijs-
que externis, quæ ipse ad peccatores vocandos & conuer-
tendos adhibet: ita vt nullus aut hominum, aut Angelo-
rum possit ea assequi, quemadmodum ipse Dominus Sancto
Iob insinuauit: a *Indica mihi, si nosti: per quam viam*
spargitur lux, diuiditur æstus super terram? quod idem est (vt S. Gregorius in-
terpretatur) atque si dixisset: *nostrine tu media, quibus ego vtor ad com-
municandam cœlestium mearum illustrationum lucem, & accensarum in-
spirationum æstum & ardorem, quibus obtenebratos intellectus illumino,
& congelata corda accendo?* Hoc solus ego nosse possum: quia à sola mea
voluntate depēdet, quia, vbi volo, inspiro; & per eas vias & media, quæ ipse
eligo. Hæc media, etsi multa sint, ad octo tamen præcipuè reduci possunt.
Ad *Conciones scilicet, Libros pios, Exempla bona, Prosperitates, Aduersitates,
Orationes, Sanctorum Intercessionem, & Misericordia opera:* de qui-
bus hoc ipso ordine disseremus. Quibus omnibus est præmittendum,
eorundem mediolorum directionem & efficacitatem, originem suam
indeducere, quod DEVS beneuolis suis oculis peccatores aspi-
ciat: de quibus b *oculis* ait Sanctus Ioannes, quòd sint *tanquam flamma
ignis.*

DEVM ergò aspiciat, radios ex eis mittit lucis & amoris quibus corda
illustrat & accendit. Quamuis autem præcipuè suos oculos in Iu-
stos conijciat: eosdem tamen etiam ad aliquos peccatores conuertit, nisi
enim benignis oculis peccatores respiceret, nulli essent iusti. Aspiciens
ergò eos ex *caelo cœlesti*, adeo potens est, vt dixerit Salomôn illum
dissipare omne malum in vultu suo; omne verò bonum afferre. Quid enim
miseræ Ierusalem ciuitati euenisset, cum esset in extrema miseria, de qua
supradiximus, constituta: nisi Dominus benignis huius oculis illam aspe-
xisset: *d transiens, inquit, per te vidi te;* quasi diceret: semper quidem te aspi-
cio: quia nec mei oculi vnquã clauduntur; nec res creatæ possunt mihi occul-
tari: sed tunc *vidi te* & aspexi te oculis cõmiserationis, & ideo statui, te ex tor-
mentijs eripere. Ihs oculis vidit pi^o e *Samaritan^o cū, qui incidit in latrones;* ad
quem

1 Iob. 38. 24.
Lib. 29.
Moral. c. 12.

3 Media
externa.

1 Apoc. 1.
c. 19.

2.
Oculi Dei.

3 Pro. 26. 3.

Cap. 10. §. 2
d Exech 10
o. 8.

c Luc 10. 33.

quem *approbans*, cum in promptu haberet vittas, vinum & oleum, *vulnera* eius *vino* lauit, *oleo* vixit, vittis verò *alligavit*. His remediis insinuans terrenam oculorum suorum constitutionem: ex qua procedit vinum Zeli, oleum misericordiae, & vittae charitatis.

Sed quid dicam de ipsius Saluatoris oculis, cum in hoc mūdo perambulabat? priusquam hanc miseriam repararet, dicitur de illo, quod singulari quodam modo respiceret, quod indicium erat principiumque remedij. f *V* IDIT *hominem* *sedentem* *intelomo* *Matthaeum* *nomine*, & *ait* *illi*: *sequere* *me*; & *cum* *g* *V* IDISSET *hominem* *infirmum* *ad* *probaticam* *piscinam*, *dixit* *ei*: *vis* *sanus* *feri*; & illum restituit sanitati. *praeteriens* etiam singulari attentione, h *V* IDIT *hominem* *cacum* *a* *natiuitate*, *fecit* *que* *lutum* *ex* *sputo*, & *liniuit* *oculos* *eius*, vt videret. Et quid Petro euenisset, nisi, post trinam negatione, i *conuersus* *Dominus* *eum* *R* E S P E X I S S E T? incidisset procul dubio, in desperationem sicut Iudas; nisi diuina misericordia benignissimis oculis eum respiciens subuenisset. Dorsum quasi verterat Christus Petro, dum ab eo negaretur, quatenus eius negationes non probabat: sed vix ille negauerat, quando *conuersus* *Dominus*, benignis suis oculis illum *R* E S P E X I T: ex quibus tales lucis, diuini que amoris flammae prodierunt, vt durum Petri cor emolliuerint, & ex eiusdem oculis duos lacrymarum copiosissimarum & amarum fontes eduxit, quibus culparum suarum maculas abluuit. O aspectum benignissimum! o intuitum efficacissimum! cantat primum Gallus, nec tamen excitatur Petrus; cantat secundò, nec suum periculum aduertit; Ter Magistrum suum negauit, nec eius monitionis recordatur. Sed mox atque ipse Dominus illum respexit, excitatur, attendit, exitque ex occasione periculi, suumque peccatum amare flet. quemadmodum enim visio fit in instanti: ita *k* *facile* *est* (ait Ecclesiasticus) *in* *oculis* *DEI* *S* V B I T O *honestare* *pauperem*; ac remedium afferri peccatori, quem ipse aspicit efficiendo, vt galli ipsum excitantis voci attendat.

§. 1. *Vocatio Diuina ex Concionum auditione.*

I N C I P I A M V S itaque primum externum vocationis medium, quod galli huius cantus significat, qui (teste S. Gregorio) est vox concianatoris Evangelici: de quo Deus dixit Sancto Iob: *a* *quis* *dedit* *gallo* *intelligenti* *a*? eumque docuit, quoties in media nocte sit cantandum ad excitandos dormientes? *b* *Dominus* *enim* *solus* (ait Dauid) *dat* *verbum* *Euangelizantibus*, *virtute* *multa*: *voci* *que* *sue* *vocem* *virtutis*; vt Concionatores vocent, excitentque eos, qui in suis peccatis iacent & stertunt. Quamuis autem interdum eos vocet verbis improborum Ministrorum; aperiatque eis oculos, quemadmodum *c* *aperuit* *oculos* *Balaam*, loquere illi *Angeloper* *os* *asinae*, *cui* *Balaam*

infide-

f *Matt* 9.9
g *Ioan* 5.6.

h *Ioan* 9.1.

i *Luc* 22.61.

k *Ecl* 11.23

Lib 30. *Mo-*
ral. 6.11
a *Iob* 38.36

b *Psal* 67
12.35.

c *Num* 22.
1.

insidebat: vt plurimum tamen id efficit per eos Prædicatores, qui suã prædicationi vitam exemplarem, feruentemque orationem adiungunt: quorum d. *verbum* (vt ait Apostolus) *non est verbum hominis, sed verè verbum Dei, & e Spiritus sancti virtus* per eorum linguam loquentis: ac proinde, (vt ipse Dominus ait per Ieremiam) *f. verba Dei sunt quasi ignis, & quasi malleus conterens petram*: emolliunt enim indurata corda; talibusque ictibus & internis sensibus ita calant ac dolant, vt gratiã diuinã imaginem, virtutesque recipiant. Quod manifestè apparuit in die ipso Pentecostes: cum essent g. in *Ierusalem viri ex omni natione, quæ sub celo est*: qui audientes S. Petri concionem, compuncti sunt corde, igne in eorum cordibus accenso. Quamuis enim plurimi, qui S. Petrum audiebant, interfuissent Christi Domini Passionis, fuissentque petris duriores: (siquidem h. *ille scissa sunt*; ipsi verò nihil propter eã fuerunt mutati) tunc tamen malleo concionis Petri contriti & commutati sunt, seseque Petri consilio subiecerunt. Eodem verò spectat, quòd quemadmodum i. *factus repente de celo sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis*, quo Spiritus S. illo die venit; *multitudo habitantium in Ierusalem ad eò contremuit, ac mente confusa est*, vt illos cõegerit ad locum ire, in quo Apostoli erant, quorum prædicatione plurimi fuerunt conuersi: ita vox & Spiritus S. inspiratio, hoc sono significata, facit, peccatores repente tremere; impellitque ad audiendas conciones se conferre, vbi laqueos ipse dispositos, ac paratos, ad ipsos capiendos habet. Quemadmodum etiam k. *mulierem Samaritanam* sua inspiratione permouit, vt ad fontem veniret haurire aquam, vbi illam ipse Saluator expectabat: qui incundis suis verbis eam ex malo suo statu eduxit: & aliã ipsi Concionatoribus inspirat, vt ad talem locum talesque personas se conferant, ad concionandum: quorum verbis tanquam instrumentis velit ipse vti, ad eas reuocãdas: præmittens eos tanquam suos prodromos, qui hospitium secuturo ipsi præparent, iuxta illud Dauidis: *Iter facite ei, qui ascendit super occasum*: Tunc (ait S. Gregorius) Dominus ascendit super occasum, cum ingredi cupit in animam, in tenebris ignorantia & culpæ iacentem, ad quod, iter aperiunt verba Concionatorum, quæ per Auditorum aures ingredientia, in virtute ipsius Domini, corda disponunt, vt Spiritus S. hospitio in eis excipiatur.

Hinc Sathanae rabies exorta, ad hoc iter ocludendum, tria magna adhibet impedimenta, ne hoc medium executioni mandetur. Interdum enim dat operam, ne ipsi Concionatores (quemadmodum ait Ieremias) *m. loquantur sermonem Dei verè*; sed verba sua, quæ nõ sunt ignis, sed ventus; non malleus conterens petram & corda, sed verè *somnia sua, ac deliria*: quæ illos inanes yacuosque relinquunt. Nonnunquã verò conatur, Auditores auertere à Concionatoribus zelosis, & vt (quemadmodum ait Apostolus)

d. 1. Thes. 2.
13.

c. Cor. 24.

13.

f. Ierem. 23

19.

g. Act. 2.5.

3.7

S. Petri

concio.

h. Matt. 27.

51.

i. Act. 2.2.6.

k. Ioan. 4.7.

l. Psal. 67.5

Homil. 27

in Euang.

Tria impe-

dimenta

Concionũ.

m. Ier. 23.

28.

n 2 Cor.

7.3.

o Psal. 57.5

p Isai. 6.10

q Ioan. 3.

47.

r Ezech. 3.8.

Lib. 6.

Moral. 4.5.

s Isai. 11.8.

n ad sua desideria coaceruent sibi Magistros praeerentes auribus: non inculcantes solidas veritates, à quibus auditum suum auerunt: sed iocis & fabulis, ipsos recreantes, quas ipsi libentius audiunt: Aut, si hoc non potest obtinere, efficit (quemadmodum ait Dauid) vt o sicut aspidēs serda obturent aures suas, ne verbis Dei attendant: aut tantum ex curiositate, & ad tempus fallendum, ea audiant, ita vt de illis dixisse videatur Isaias: p excaca cor populi huius; & aures eius aggraua; & oculos eius claude, ne forte videat oculis suis, & auribus suis audiat, & corde suo intelligat, & conuertatur. Id quod solet esse reprobationis signum: q qui enim ex Deo non est, horret verba Dei audire, & subtrahit se, ne illa audiat. Quemadmodum infelices Hebraei, qui se intra ipsum templum absconderunt, vt sua Idola colerent; ocludentes ipsum aditum pariete exstructo, ne quis ingrederetur, & eos videret. Sed quauis tanta diligentia parietem exstraxerunt, remansit tamen r foramen vnum in pariete, iussitque Deus Prophetam Ezechielem fodere parietem, & ingredi, vt abominaciones pessimas, quas illi intus faciebant, videret. quia nunquam Deus deserit omnino in hac vita huiusmodi peccatores: potius Concionatoribus & Confessarijs inspirat, vt eos etiam in suis angulis latentes quarant, eorumque scelera in lucem proferant, vt reparent: fodientes, vt ait S. Gregorius, per syndarefis siue conscientiae foramen; quod, etsi reliqua ocludantur, semper patet: ideoque semper superest ratio aliqua eos videndi, alloquendi, ac de malo quod faciunt, ac periculo in quo versantur, monendi, & inuitandi ad miserrimam speciem, & obscuritatem, in qua haerent, deserendam. Sed quoniam eorum durities magna est, horrendos ictus oportet adhibere, minarum, efficacium rationum, ac reprehensionum; ad eos emolliendos, & conscientiarum foramina dilatanda: persuadendo illis, vt aperire ea velint, ac manifestare; gratumque habeant, ea cognosci, vt curationem recipiant. Nec abijciant animum ipsi Concionatores: nam, quemadmodum per Isaiam promittit Dominus, verbo Dei poterunt s manum suam mittere per foramen aspidis, & cauernam reguli: & inde eos extrahere, conuertendo peccatores, per haec animalia significatos.

§. 2. Sacrorum piorumque librorum lectio.

Sed quoniam non semper est commoditas audiendi conciones, constituit prouidentia diuina secundum medium ad conuertendos peccatores, Sacros scilicet libros: in quibus scripta sunt verba, quae Deus ipse per os filij sui Iesv Christi D. N. aut per suos Prophetas, Apostolos, aut Euangelistas est locutus; libros item spirituales & pios à viris Sanctis & Spiritus Magistris conscriptos, qui oēs instar sunt concionatorum, verba & sententias, quas continent, proferentium; quas ipse Deus Sanctis suis inspirationibus ad cor loquitur. Nam teste S. Augustino: cum oramus, cum Deo lo-

qui-

quimur: sed cum legimus, DEVS loquitur nobiscum. Nominatio verò diuina Scriptura (vt ait S. Gregorius) est tanquam Epistola quadam à Deo nobis missa; qua, quid in obsequium suū à nobis fieri velit, significat. Imò dicere licet: totam ipsam Scripturam sacram esse tanquam septem Epistolas à Christo D. N. in Apocalypsi missas, septē Asiæ Episcopis & Ecclesijs, quæ septem hominum genera in Ecclesia existentium repræsentant. Quibus significat illis, quid facere eos oporteat ad salutem consequendam. *Debitantes* in fide monet, vt firmi sint, ac constantes; eos, qui *charitatem amiserunt*, vt pœnitentiam agant; & eam reparent; *tepidos*, vt feruescant; *desperantes* siue diffidentes, vt confidant; *tentatos*, vt resistant; eos, qui *persecutionem patiuntur*, vt eas tolerant; *Iustos*, vt crescant, ac perficiantur; *perfectos* verò, vt & ipsi perseuerent, & alios ad id permouere studeant. Et eam ob causam vitia reprehendit, & virtutes extollit; supplicia peccatoribus minatur, & ingentia præmia iustis promittit: omnibus verò cetera promittit auxilia. quæ omnia varijs exemplis & euentibus confirmat, multasque rationes atque motiua adducit efficacissima.

EXAMINA igitur, ad quodnam horum septem generum tua conscientia pertineat; & ad Sacrorū librorum lectionem cum animi demissione accede: ibi enim inuenies Dei Epistolā, qua ille tecum de tuo remedio loquitur. Et propterea idem S. Gregorius ait verbum Dei esse sicut manna, a *habens in se omne delectamentum, & omnis saporis suauitatem*: ed quòd ad legentium, vel audientium necessitates sese accommodet, cuiuscumque illi sunt conscientia. *Nutantibus* enim fortitudinem largitur; *peccatoribus* pœnitentiā; *feruorē tepidis*; *pusillanimitibus* fiduciam; *tentatis* fortitudinē; *persecutionem patientibus* tolerantiam; *Iustis* perfectionē, *perfectis* verò perseuerantiam. Quod si in peccato aliquo sis, ac desideras illud deponere, librum accipias: DEVS per illū te vocabit; & ita illustrabit, vt omnino conuertaris. Quemadmodū euenit S. Augustino: cuius conuersio tandē perfecta fuit ab vna voce dicente ipsi: ACCIPE & LEGE. accipiens verò ipse S. Pauli Epistolas legit illa Apostoli verba: *non in cubilibus & impudicijs, non in contentione & emulatione: sed induimini Dominum nostrum I. C. & carnis curam ne feceritis in desiderijs*. quæ cum legisset; ita radius quidam lucis cor eius penetrauit, vt totū mutaret: quemadmodū etiam euenit S. Antonio, audienti legi quēdam locum Euangelij: cuius verba tanquam sibi soli dicta, accepit. Quod si per te ipsum, quod leges, intelligere nō possis: prospiciet DEVS de aliquo interprete, qui tibi subueniat. quemadmodum euenit Quæstori c *Candacis Regina Ethiopum*: qui dum curru veheretur, legebat Isaiam Prophetam, nec intelligebat: sed Spiritus S. dixit Philippo, vt accedens ad eum, sententiam Isaiæ, quam ille legebat, declararet. ex qua declaratione ille conuersus & baptizatus est.

In Psal. 65.

Libr. 4. Epistol. 40.

7. Genera hominum.

Lib. 6. Mor. c. 9. a Sap. 16. 20.

Lib. 8. Confess. c. 12.

b Rom. 13. 13.

c Act. 8. 26. 25.

SEP

Ducis spiritus
Tract. 1. c. 2
Vite San-
ctorum.
Libr. 8.
Confess. c. 8.

SED quoniam de spirituali hac lectione fusius in alio loco egimus, finem hic faciam, si tantum addidero, quod libri pij tunc nominatim sint diuina vocationis media, cum referunt vitas Sanctorum: quorum exempla solent esse valde efficacia, ad conuertendos peccatores, & stupendam vitæ illorum mutationem: quemadmodum Magni Antonij vita à S. Athanasio scripta effecit. ex cuius lectione occasionem sumpsit S. Augustinus ad præclaram illam sententiam proferendam; *surgunt indocti & cælum rapiunt: & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce vbi voluamur in carne & sanguine.* simile initium habuit stupenda B. Patris nostri Ignatij conuersio, cuius cor DEVS mirabiliter commutauit, cum Sanctorum vitas legeret, quemadmodum etiam alij sunt murati, eius vitam legentes

§. 3. *Exempla bona & cum Iustis consuetudo.*

EX hoc Sacrorum librorum medio pergere possumus ad tertium diuina vocationis medium, ad conuertendos peccatores: feruentia scilicet Iustorum ac piorum, cum quibus illi versantur, exempla. Illorum enim opera, etiam si linguam non habeant, sunt tamen Prædicatores, Lectiones viuæ, certaque ac firma instar prodigiorum testimonia, confirmantia ea quæ Fides docet; cordaque vehementer permouentia eorum, qui illa cernunt: vt sequantur & imitentur eos, qui talia faciunt. Quid enim existimas bonum latronem in cruce pendentem excitasse; & vt conuerteretur, permouisse, nisi excellentem illam & exemplarem Christi D. Sanctitatem, cum quo simul erat crucifixus? videns enim heroicam eius patientiam, & charitatem: credidit, illum esse verum Deum, quemadmodum ipse dicebat: & hac fide permotus dixit: *a Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum.* Et in primæua, Ecclesia exemplares Christianorum vitæ, qui (vt ait Apostolus) *b in medio nationis prauæ & peruersæ lucebant sicut luminaria in mundo,* in tantam gentes admirationem rapiabant, vt illas permutarent, & ad sequendas pertraherent. Quam ob causam idem Apostolus suadebat *c mulieri Christianæ haberi virum infidelem & consentientem habitare cum illa absque detrimento religionis; ne illum dimitteret: vnde enim scis (inquit) mulier, si virum saluum facies tantum enim valet vita & conuersatio Sancta, vt sanctificari possit vir infidelis per mulierem fidelem.* Quemadmodum S. Cæcilia suum Sponsum Valerianum conuertit, & S. Monica inuictâ suâ patientiâ, ita mariti infidelis feritatem permutauit, vt Christianus fieret. & eandem ob causam suadet Apostolus marito fideli, ne dimittat infidelem vxorem; sed speret in Deo, quod sit eam per bonam suam vitam conuersurus. quemadmodum S. Chrysanthus S. Dariam vxorem suam conuertit. Et fortè ad conuersionem RUTH nostrâ non parum adiuuit mariti religio,

cui

Latro Christi
sui exemplo
conuersus.

a Luc. 22. 42

b Phil. 2. 35.

c 1. Cor. 7. 13

cui illa nupserat. Et vniuersim (quemadmodum S. Basilius perpendit) nullum Rhetoricæ Orationis genus excogitari potest efficacius, ad voracem aliquem & luxuriosum conuertendum, quam si viro alicui temperato, & casto familiaritate coniugatur. is enim casta sua vita ac moderata credibiles reddit rationes, quibus castitas & temperantia suadetur: ostenduntque ad oculum, non esse impossibile, virtutem consequi, quam ille tanta facilitate ac suauitate exercet. Idem suadet Sanctus Ambrosius, nam iuxta Spiritus Sancti regulam, *d qui cum sapientibus graditur, sapiens erit;* & qui cum castis versatur, erit castus; qui cum humilibus, humilis, & qui cum iustis, tandem euadet iustus: Deo per id medium eum adiuuante.

Hinc licet animaduertere varia diuinæ prouidentia consilia ac dispositiones in coniungendis & associandis bonis cum malis, ad hos conuertendos; suosque prædestinatos, qui sunt per orbem sparsi in gregem vnum deducendos. Nonnunquam enim ita disponit, vt aliqui infideles ex occasione aliqua ad regionem Catholicorum veniant: ex quorum consuetudine, bonoque exemplo conuertantur. Quemadmodum Dux ille e *Achior, vinculus deductus in Bethuliam, f videns postea virtutem quam fecit DEVS Israel per castam Iudith, credidit Deo; & circūcidens carnem præputii sui, appositus est ad populum Israel: & similiter g Naaman princeps militia Regis Syria, veniens in Samariam, vt à lepra corporis per Elysam Prophetam curaretur, eadem operâ abanime lepra curatus est.* Et nostris his diebus primus in Iapone Christianus factus fuit eâ occasione, quod hominem occidisset, & fugiens iustitiam illius regionis, illum ad supplicium quærentem, incidit in B. P. Franciscum Xauerium nostræ Societatis, ex cuius consuetudine, vitæque exemplori ad Christum conuersus, suæ Nationis conuersioni dedit initium.

INTERDVM verò e contra diuinæ prouidentia decreuit, per fidelium incommoda infideles conuertere, & per aliquam bonorum calamitatem improbos reuocare. ideoque permittit fideles captiuari ab infidelibus, aut in exilium ad eos mitti, aut aliqua violenta occasione apud eos peregrinari: quibus DEVS tanquam instrumentis vtitur ad illorum conuersionem. Et hunc præcipuè scopum & finem intendit D. N. in peregrinatione Elimelech Noëmi, & filiorum in regionem Moab: vt sic RUTH conuerteretur quæ allecta suauis suæ socrus consuetudine, & rationibus, quibus illa vsa fuerat ad ostendendam præstantiam legis, quam ipsa profitebatur, affecta & inclinata fuit, ad eam, suâ desertâ, amplectendam. Et eadem fuit causa, cur inter reliquos populi Israel, qui captiui ducebantur, etiam essent insignes aliqui ac Sancti viri, & Prophetae, quorum operâ multi gentiles, veri Dei cognitionem & cultum amplectebantur. Id quod

Reg. 37. ex
fugisExempla
demonstratâ.d Lib. 2.
offici. 20.
d Prou. 13.
20.Mali inter
bonosc Iudith. 6. 7.
f Cap. 14. 6.g 4. Reg. 5.
15.Boni inter
malos.

Lib. 27. Moral. c. 8.
Et S. Thom. 1. p. q. 113. a. 8. h. Danie. 10. 13.

14. Reg. 5. 2.

Lib. 10. hist. c. 5.

euenit (vt ait Sanctus Gregorius) cum h *Princeps* Angelus custos regni *Persarum* impediabat liberationem populi Hebraei, tunc illic captiui; ob spiritualia commoda, quæ Persis ex illa captiuitate obueniebant: cum alter Angelus eam liberationem vrgeret. Et in primæua Ecclesia permittit *DEVS*, discipulos suos, virosque alios Sanctos in exilium mitti ad gentes barbaras; aut præ timore persecutionum, ipsoismet fugere in remotissimas regiones, vt ibi essent ipsius instrumenta, ad conuersionem peccatorum. Et vt clariùs appareat, nullam rem aded esse paruam, quæ huiusmodi Dei dispositionibus non subseruiat: *puella paruula, quam latrunculi de Syria egressi captiuam duxerant de terra Israel, quæ erat in obsequio uxoris Naaman*, illa inquam puella initium dedit conuersioni Domini sui; cum prodigia referret, quæ Propheta Elisæus faciebat in Samaria, & prouincia Hiberniæ, teste Eusebio, conuersa est ex occasione pauperculæ captiue: eò quòd barbarus ille populus eius vitæ sanctitatem, & miracula, quæ *DEVS* per illam faciebat, admiraretur.

SED quoniam de hoc ipso medio fusiùs agetur inferiùs, finem hic faciam, hoc addens: vt, qui conuersionem & vitæ mutationem alicuius peccatoris desiderat, suadeat illi, *Concionibus* interesse feruentium Concionatorum; *libros pios* legere, & sese pijs & *Iustis uiris* coniungere. Nam quemadmodum hæc tria media expugnarunt, ac vicerunt Sancti Augustini cor; ita efficient, vt cuiusque alterius cor sese dedat, si eisdem fuerit vsus.

CAPVT XIII.

*DEVS DOMINVS NOSTER PECCATORES
tum prosperitatibus ac beneficijs, tum aduersitatibus
& supplicijs vocat.*

QVAMVIS occulta valdè nobis sint externa diuinæ vocationis media, nulla tamen minus nobis innotescunt, quàm huius vitæ prospera & aduersa. Quotidiè enim videmus, occultis Dei iudicijs, aduersitates in causa esse, cur multi in peccata labantur; & prosperitates esse media, cur alij conuertantur: cum in alijs contra prosperitates occasionem præbeant, cur diuinæ vocationi resistatur, aduersitates verò, cur eadem audiatur, & qui huiusmodi pulsu tangitur, conuertatur. ac proinde in aliquibus censentur aduersitates esse in pœnam à Deo; prosperitates verò in beneuolentiâ &

fauo-